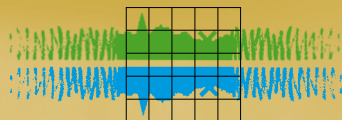
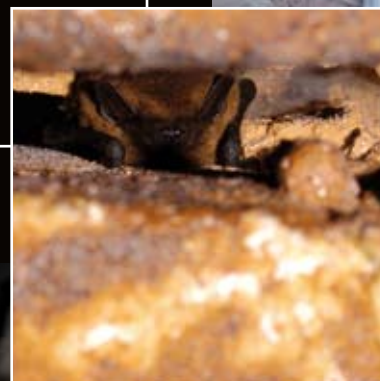

Vleermuizen in en om het huis

HOE OM TE GAAN MET VLEERMUIZEN IN DE DIRECTE WOONOMGEVING

Landschapsbeheer Flevoland

Waarom deze brochure?

De meeste vleermuizen komen nooit in aanraking met mensen. Andersom geldt dit dus ook. Er zijn maar weinig mensen die een vleermuis van dichtbij hebben kunnen bekijken. Toch kan het gebeuren dat een directe ontmoeting plaats vindt. Bijvoorbeeld wanneer vleermuizen uw woning als (tijdelijke) verblijfplaats kiezen of als een vleermuis per ongeluk in uw woon- of slaapkamer terecht komt. Deze ontmoetingen komen maar zelden voor. Maar iedereen heeft wel eens gehoord van vampiers, hondsdelheid en andere enge verhalen over vleermuizen. Hierdoor ontstaat al snel angst en zelfs afkeer ten opzichte van deze dieren. Is die angst terecht? Is hondsdelheid bij vleermuizen een gevaar voor ons? Wat te doen als u een vleermuis aantreft in uw huis? Of sterker nog: als een hele groep vleermuizen besloten heeft om bij u in te trekken? Waar kunt u hulp krijgen? Met deze brochure hopen we op deze vragen antwoord te geven.

Dit is een uitgave van:

Landschapsbeheer Flevoland
Botter 14-03, 8232 JP Lelystad,
telefoon (0320) 294939
flevoland@landschapsbeheer.net
www.landschapsbeheer.net

In samenwerking met:

Landschapsbeheer Gelderland
Vleermuiswerkgroep Gelderland
Zoogdiervereniging VZZ

Deze uitgave is mogelijk gemaakt door ondersteuning van:

Provincie Noord-Holland (tekst/tekeningen)

En een financiële bijdrage van:

Provincie Flevoland
Nationale PostcodeLoterij

fotografie: René Janssen

lay-out: Ruitervorm, Joure

december 2006

PROVINCIE FLEVOLAND

Wat zijn vleermuizen?

Zoogdieren

Vleermuizen zijn zoogdieren: ze hebben een vacht en de vrouwtjes voeden hun jong met melk. Maar behalve de naam hebben vleermuizen niets met muizen gemeen. Muizen zijn knaagdieren; vleermuizen zijn 'handvleugeligen' (Chiroptera). Deze naam danken zij aan hun tot vleugels omgebouwde handen, waarmee ze in staat zijn tot iets wat wij heel graag zouden willen: vliegen. Vleermuizen zijn de enige zoogdieren die kunnen vliegen. Een andere unieke eigenschap is het gebruik van echolocatie: vleermuizen zenden in de vlucht hele hoge, voor ons onhoorbare tonen uit. Aan de hand van de echo's daarvan weten ze insecten op te sporen en te vangen. Iedere nacht eten ze 20 tot 50% van hun eigen lichaamsgewicht aan insecten. Dat is vooral nodig omdat het vliegen zoveel energie kost. Een vrouwtje van een grote soort als de laatvlieger, dat voor haar jong moet zorgen, eet per zomerseizoen gemiddeld wel een kilo insecten. Probeer dat zelf maar eens te vangen met een netje!

Koloniedieren

Vleermuizen zijn koloniedieren. Het zijn hoog ontwikkelde, sociale dieren, die in groepsverband leven. Zo'n hechte groep noemen we een kolonie. De mannetjes en vrouwtjes leven 's zomers echter gescheiden van elkaar. De vrouwtjes brengen in kraamkolonies hun jongen ter wereld. De grootte van zo'n kolonie hangt af van de geschiktheid van de omgeving en is bij iedere soort anders. De meeste kolonies bestaan uit enkele tientallen volwassen dieren. Bij meervleermuizen zijn kolonies van meer dan honderd dieren geen uitzondering; maar tegelijk zijn de kolonies van deze soort zeldzamer. Mannetjes, onvolwassen dieren en onbevuchte vrouwtjes zoeken vaak alleen of in kleine groepjes hun verblijfplaats.

Beschermden dieren

Vleermuizen zijn lange tijd sterk in aantal achteruit gegaan. Dit kwam onder andere door giftige stoffen in het milieu en door veranderingen in het landschap. Vleermuizen zijn daarom sinds 1973 beschermd, eerst onder de natuurbeschermingswet en vanaf 2002 onder de flora- en faunawet.

Vliegende grootoorvleermuis

Dwergvleermuis in winterslaap

Een jaar uit een vleermuisleven

Kolonies

Na hun winterslaap, in de loop van april/mei, vormen zich de kolonies en worden daarna de jongen geboren. Als 's nachts de moeders op insectenjacht gaan, blijven de jongen in de kraamkamer achter: een ware kindercrèche! In vier tot zes weken groeien de jongen op, waarna ze in juli zelfstandig uitvliegen. De kolonies vallen daarna uiteen; elk dier gaat dan zijn eigen weg.

Gewone grootoorvleermuizen

Paartijd

In de nazomer begint de paartijd. De mannetjes en vrouwtjes moeten elkaar dan weer opzoeken. Bij veel soorten bezetten de mannetjes een territorium en proberen met een uitgebreid baltsgedrag zoveel mogelijk vrouwtjes te lokken om mee te paren. Ze hebben dan een echte harem. Sommige mannetjes hebben wel twaalf vrouwtjes om zich heen! De harem verandert wel steeds van samenstelling.

Winterslaap

Afhankelijk van de temperatuur gaan de vleermuizen op enig moment in de periode van oktober tot december in winterslaap. De ene soort overwintert vlak bij het zomergebied, de andere overwintert op honderden of zelfs duizenden kilometers afstand en onderneemt een lange trek. De winterslaap duurt tot in het voorjaar. Al die tijd blijven de zaadcellen van de mannetjes in het lichaam van het vrouwtje levensvatbaar.

Voortplanting

Pas als het vrouwtje in de loop van maart of april uit haar winterslaap ontwaakt en voldoende insecten heeft kunnen eten, komt er één rijpe eikel vrij en vindt de bevruchting plaats. Na een zwangerschap van één tot anderhalve maand wordt het jong geboren. Sommige soorten krijgen twee jongen. Dat is ook het maximum, want vleermuizen hebben maar twee tepels die melk produceren! Vleermuizen hebben dus maar een trage voortplantingssnelheid. Daarentegen kunnen

ze wel erg oud worden. Van veel soorten zijn leeftijden van 10 jaar bekend, tot maximaal van 20 jaar.

Dagelijks op voedseltocht

's Avonds, even na zonsondergang, vliegen de dieren uit voor hun dagelijkse zoektocht naar voedsel. Vanuit de verblijfplaats vliegen ze vaak via dezelfde route naar het jachtgebied. Dat jachtgebied is niet beperkt tot één bepaalde plek, maar een vleermuis bezoekt verschillende plekken achtereens. Vindt hij veel insecten op een plek, dan blijft hij daar uiteraard langer jagen voordat hij doorvliegt naar de volgende plek. Zo kan een dwergvleermuis tot wel twee à drie kilometer van de kolonie vliegen om zijn kostje bij elkaar te scharrelen. De jachtplaatsen van meervleermuizen kunnen meer dan tien kilometer van de verblijfplaats liggen! Een kolonie bestrijkt dus vanuit de verblijfplaats een gebied van soms enkele honderden vierkante kilometers. Vleermuizen blijven 's nachts zo lang mogelijk jagen, afhankelijk van hun 'honger' en het aantal insecten dat rondvliegt. Het aantal beschikbare insecten is vaak weer afhankelijk van de nachttemperatuur. In het vroege voorjaar en late najaar jagen vleermuizen vooral aan het begin van de nacht. In de periode dat ze jongen moeten voeden, jagen de vrouwtjes de hele nacht. Wel keren zij dan halverwege terug om hun jong te zogen. Ze blijven dan wat dichterbij huis'.

Vleermuizen als medebewoners

Bomen of gebouwen

Er zijn vleermuizen die hun kolonies vestigen in holle bomen. Voorbeelden hiervan zijn de rosse vleermuis en de watervleermuis. Deze soorten vinden we dan ook zelden rondom huis. Andere soorten zoeken hun kolonies in gebouwen. Hoewel vleermuizen vaak in verband gebracht worden met oude gebouwen, kerken en boerenschuren, zijn het vooral gewone, moderne woonhuizen die als vleermuizenverblijf dienen! Vleermuizen zitten daar vooral op plekken waar mensen niet bij kunnen komen, zoals in de spouw of onder de dakbedekking. Ook achter betimmering, daklijsten of in dubbelwandige schoorstenen vinden vleermuizen soms een geschikt onderkomen. De temperatuur in het verblijf is van groot belang voor de groei en ontwikkeling van de jongen. Afhankelijk van de buitentemperatuur zoeken vleermuizen warme, heel warme of juist iets koelere plekken op. Vleermuizen kiezen dan ook het liefst gebouwen uit, waarbinnen ze ruimten met verschillende temperaturen kunnen gebruiken. Soms verhuizen ze van de ene plek naar de andere en kunnen ze ook een ander gebouw uitkiezen. Treft u een groep vleermuizen in uw woning aan, dan is dat meestal tijdelijk. Zodra de jongen groot zijn, verlaten ze de plek. Soms komen ze het daaropvolgende jaar terug, maar dat hoeft niet altijd.

Veroorzaken kolonies overlast?

Het dagritme van vleermuizen is tegenovergesteld aan dat van ons: vleermuizen worden pas 's avonds actief. Enkele uren voordat ze

uitvliegen, worden ze wakker. Dit gaat gepaard met het nodige, soms luide, gekwetter. De mate waarin wij dit horen, is voor iedere verblijfplaats weer anders. Toch veroorzaken zelfs de grootste kolonies bijna nooit geluidsoverlast. Behalve voor het uitvliegen, zijn in een kolonie ook tijdens de nachtelijke uren geluiden te horen omdat de vrouwtjes dan tussentijds terugkeren om hun jongen te zogen. Zij moeten nadat ze binnenkomen eerst hun eigen jong zien te vinden. Dit gaat ook gepaard met enig gekwetter. Daarna vliegen de vrouwtjes voor een tweede keer uit, waarna het ritueel zich in de vroege ochtendschemering herhaalt. Een kolonie vleermuizen kan zich echter lange tijd onopgemerkt in uw huis bevinden, zonder dat sprake is van overlast. Wanneer vleermuizen van uw huis gebruik maken, is het goed het volgende te bedenken:

- Vleermuizen 'hangen' slechts in bestaande ruimten en daar profiteren ze van de beschutting, rust en warmte.
- Vleermuizen maken geen nest en dus slepen ze ook geen nestmateriaal naar binnen.
- Vleermuizen zijn insecteneters en knagen dus niet.
- Vleermuizen brengen geen parasitaire ziekten over op mensen of huisdieren. De parasieten zijn gebonden aan vleermuizen. Zelfs als ze op onze huid zouden komen (wat nauwelijks voorkomt), bijten ze ons niet.
- Vleermuizen krijgen slechts één jong per jaar zodat een kolonie zich nooit massaal uitbreidt.
- De kolonie maakt meestal maar kort gebruik van uw huis.
- Vleermuizen zijn het meest kwetsbaar op de plek waar ze op een kleine oppervlakte in groepen bij elkaar zitten, dus de kolonie-verblijfplaats. Een ongeluk op zo'n kolonieplaats kan catastrofale gevolgen hebben voor het vleermuisbestand in een groot gebied! De kolonie is daarom van levensbelang voor het voortbestaan van de soort.

Ook achter raamluiken kunnen vleermuizen huizen.

Mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn in schoorstenen en achter daklijsten.

Maatregelen in overleg met deskundigen

Is echt sprake van overlast, dan kan geprobeerd worden om de kolonie buiten te sluiten. Dit mag alleen na advies van vleermuisdeskundigen en ontheffing van de gemeente, die hiervoor meldpunten heeft. Vleermuisdeskundigen weten veel van het gedrag van vleermuizen en zijn beter dan wie ook in staat om de dieren op een vleermuisvriendelijke manier te verdrijven. Er is echter één duidelijke regel: in de periode dat vleermuizen jongen hebben, kan er niets gedaan worden. Sluiten we in deze tijd de invliegopeningen af, dan zitten er nog altijd jongen in de verblijfplaats. Zonder gezoogd te worden, zullen zij dood gaan. De vleermuislijpjes hebben een langdurige stankoverlast tot gevolg! Het is dan beter om de dieren met rust te laten.

Verblijf meestal van korte duur

Zoals gezegd gebruiken vleermuizen een verblijfplaats meestal maar kort. Als er veel

geschikte verblijfplaatsen in huis zijn, kan de kolonie de hele kraamtijd aanwezig blijven en afwisselend van verschillende ruimten gebruik maken. Soms zijn kraamkolonies maar vijf weken op volle sterkte: het moment van geboorte tot het moment waarop de jongen volgroeid zijn en uitvliegen. Daarna valt de kolonie uiteen. Bij dwergvleermuizen kan dat al eind juni zijn, bij meervleermuizen is dit vaak pas in augustus. Soms maakt de kolonie, of een deel ervan, ook voor en na de kraamtijd van een woning gebruik. Soms wonen ze een maand, een week of maar enkele dagen op een plek waarna ze weer verhuizen, soms zijn er jarenlang vleermuizen. Van te voren is dat moeilijk te voorspellen. Ook kan het voorkomen dat eerst een groot aantal vleermuizen aanwezig is en later een deel van de groep verhuist. U merkt dan nauwelijks nog dat een kleine groep is achtergebleven. De andere kolonieleiden zitten dan bijvoorbeeld bij de burens of een straat verderop. Wel blijven ze altijd in de directe omgeving.

Poep op de stoep

Klachten over de aanwezigheid van vleermuizen gaan meestal over de keuteltjes op de stoep, op drempels en kozijnen of op het raam. In de meeste gevallen is dit te weinig om van 'overlast' te kunnen spreken. Alleen bij grote kolonies kan het aantal uitwerpselen behoorlijk oplopen, vooral onder de uit- en invliegopening. De uitwerpselen van vleermuizen bestaan echter uitsluitend uit onverteerde resten van insecten, zoals stukjes dekschild en delen van poten. U kunt dat zelf zien doordat keutels tussen wrijvende vingers snel verbrokkelen uitwerpselen vervallen dus in 'droog stof'. Hetzelfde geldt voor uitwerpselen in de spouw. Er zal dus géén stank ontstaan door opeenhoping van uitwerpselen. Vleermuiskeutels tasten lak, verf of hout absoluut niet aan en in de meeste gevallen verricht een bezem wonderen. Worden de uitwerpselen te veel, dan lost een plankje zo'n 50 centimeter onder de invliegopening het probleem al grotendeels op.

Een onverwachte gast in huis

Afdwalers

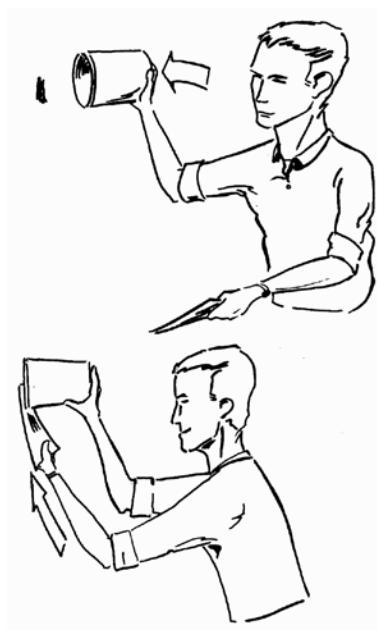
Vleermuizen maken in een gebouw meestal gebruik van ruimten waar mensen niet kunnen komen. Heel soms komt een vleermuis op een plek terecht, waar hij niet direct welkom is. Bijvoorbeeld in de woon- of slaapkamer, het toilet of de keuken. Vleermuizen kunnen hier vanuit hun verblijfplaats terecht komen via luchtroosters, open verbindingen met spouwmuren, via het schoorsteenkanaal of gewoon door openstaande ramen of deuren. Dit soort 'afdwalers' zijn uitzonderingen. Wat is nu de oorzaak dat een vleermuis juist op die plaats terecht komt?

In de zomer kan dit gebeuren doordat een volwassen vleermuis zijn jong kwijt is of doordat een jonge vleermuis zelf op zoek gaat naar zijn moeder, die niet teruggekeerd is van haar voedseltocht. Vaak zijn het de donkere of flets grijs gekleurde zuigelingen die onbeholpen rondkruipen in de buurt van de uitvliegplaatsen. Bijna altijd is dat aan de buitenkant van het gebouw. In het najaar komen soms jonge, pas uitgevlogen vleermuizen, op oneigenlijke plekken terecht. Die zijn dan op zoek naar een tussentijdse verblijfplaats. Overdag zien mensen buiten soms vleermuizen in de tuin of aan de muur. Deze dieren kunnen verdwaald, ziek of verzwakt zijn. Dat ze daar overdag hangen, kwetsbaar, wijst meestal op een verslechterde conditie. Ook in de winter kan een vleermuis op een onverwachte plek terecht komen. Enkele soorten overwinteren namelijk in gebouwen, bijvoorbeeld in de spouw, in luchtroosters, onder dakpannen enzovoort. Door plotselinge

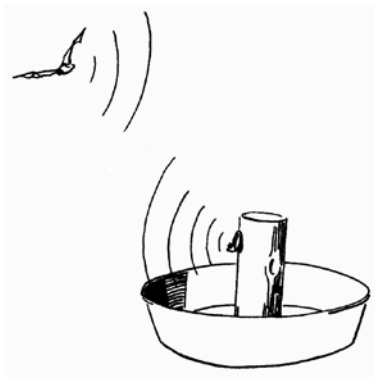
veranderingen in de temperatuur worden ze wakker. Ze gaan dan op zoek naar een plek met een gunstiger temperatuur om hun winterslaap voort te zetten. Soms komt een vleermuis daarbij op een plek terecht, waar hij niet zo snel een uitweg weet. Bij koude weersomstandigheden kan een vleermuis volledig in 'lethargie' zijn. Dit is een winterslaapsituatie waarin vleermuizen langdurig ongunstige perioden zoals de winter kunnen overleven. De vleermuis heeft dan een hele lage lichaamstemperatuur en een heel trage hartslag. Ook de andere stofwisselingsactiviteiten staan op een laag pitje. Hij verbruikt dan nauwelijks energie. Maar hij is in dat geval ook niet in staat om direct weg te vliegen. De stofwisseling van de vleermuis kan zo laag zijn, dat hij ziek of zelfs dood lijkt. Hoe lager zijn lichaamstemperatuur, des te meer tijd hij nodig heeft voordat hij weg kan vliegen. Dit ontwaken kan wel drie kwartier duren! Opgesloten op onverwarmde plekken in huis (bijvoorbeeld kelder, rommelkamer) houdt een vleermuis het lang uit, maar in een verwarmde ruimte wordt een vleermuis actief en verbruikt dan veel meer energie. Duurt de opsluiting te lang, dan zal hij zoveel energie verliezen dat hij het einde van de winter niet haalt.

Wat te doen in de zomer

Hebt u een kolonie in huis, dan kunt u het beste de dieren met rust laten en handcontact vermijden. Neem wel contact op met een deskundige. Sinds 2002 moeten gemeenten meldpunten hebben voor probleemgevallen.

Een vleermuis in de woonkamer kunnen we vangen met een doos of blik en een kartonnetje.

Een jonge, niet-vliegvlugge vleermuis hangen we bij de verblijfplaats terug, of zetten we op een boomstronk in een emmer (draag handschoenen om bijtrisico uit te sluiten).

In Flevoland is Landschapsbeheer Flevoland voor de meeste gemeenten het meldpunt. Zij kan u dus verder helpen.

Hebt u een volwassen vleermuis in huis, dan kunt u deze als volgt vangen. Wacht tot hij rustig tegen de muur zit. Benader de vleermuis langzaam om hem niet angstig weg te laten vliegen. Zet voorzichtig een doos of pot over de vleermuis heen en schuif er langzaam een kartonnetje achter, zodat de vleermuis in de doos of pot terecht komt. Laat het dier 's avonds buiten los. Draag handschoenen en voorkom handcontact.

Een jonge, niet-vliegvlugge vleermuis kunt u in de avond, vlak voordat de vleermuizen uitvliegen, hoog aan de buitenmuur bij de uitvliegopening hangen. Draag handschoenen om handcontact te vermijden. Als u niet weet waar de kolonie zit, of als deze zich net verplaatst heeft, plaats dan een boomstronk in een emmer of teil. Zet de jonge vleermuis 's avonds op deze boomstronk. De jonge vleermuis zal om zijn moeder roepen en vaak vindt de moeder het jong dan weer terug. Is het jonge dier de volgende dag nog steeds op de plek aanwezig, overleg dan met een deskundige.

Geen paniek

Sommige mensen denken dat de vleermuis duikvluchten maakt en hen aanvalt. Vleermuizen zijn eerder in paniek en op zoek naar een veilige plek en vliegen hooguit van de ene muur naar de andere. Ze proberen altijd hoog aan de muur te hangen, liefst in een donker hoekje. Als ze wegvliegen, laten ze zich eerst vallen. Dan is het net alsof hij met een duikvlucht in de aanval gaat. Dit lijkt vooral zo als je in de vliegbaan van de vleermuis staat! Het naar beneden 'duiken' is echter alleen maar bedoeld om vliegsnelheid te krijgen. Paniek is dus nergens voor nodig. En u kunt nog zo'n hoog kapsel dragen; de vleermuis zal keurig om u heen vliegen. Daar zorgt zijn goede sonar wel voor!

Wat te doen in de winter

Zit de vleermuis in winterslaaphouding tegen de muur of in een hoek, dan kunt u twee dingen doen:

Sluit alle toegangen naar andere ruimten in het huis af en doe deuren dicht. Verwarm de ruimte tot boven de 20°C zodat de vleermuis wakker wordt. Zet vervolgens tegen het vallen van de avond een raam open, zodat het dier naar buiten kan vliegen en zelf een andere overwinteringsplek kan zoeken.

Helpt dit niet, dan kunt u het dier voorzichtig weghalen. U stopt het dier in een pot of doos met ventilatiegaatjes, zoals hierboven beschreven. Deze pot of doos zet u in een verwarmde ruimte, zodat de vleermuis op zijn gemak op kan warmen. 's Avonds kunt u hem dan buiten loslaten, mits het niet vriest. Wil hij niet vliegen, neem dan contact op met uw gemeente of een deskundige.

Geen handcontact

Pak in ieder geval nooit een vleermuis met uw blote handen. Vooral niet als u een zieke vleermuis op straat vindt. Ieder dier, ook een vleermuis, zal bij een ondeskundige benadering uit zelfverdediging bijten. U moet daarom altijd handschoenen aandoen en direct contact met de vleermuis vermijden. Onder laatvliegers kan namelijk het hondsdoelheidsvirus of rabiës voorkomen. Zieke of gewonde laatvliegers die niet vliegen, hebben een reële kans besmet te zijn. De virusziekte kan overgebracht worden op mensen als de vleermuis bijt of als zijn urine in een open huidwondje komt. Als dit gebeurd is, meld dit dan meteen bij uw huisarts en de Voedsel en Waren Autoriteit: 0800 0488. U wordt dan zonodig tegen hondsdoelheid ingeënt.

De meest aangetroffen soorten in huizen

Gewone dwergvleermuis

De dwergvleermuis is een kleine, bruine vleermuis met zwarte oren en snuit. Hij weegt maar 5 tot 8 gram. De dwergvleermuis is 's zomers de meest algemene soort in steden en dorpen. U kunt ze 's zomers vaak in tuinen en bij lantaarnpalen zien jagen.

Laatvlieger

De laatvlieger is een grote, robuuste vleermuis met een bruine vacht en donkere kop en oren. De onderarm is 48 tot 57 mm. lang, de spanwijdte meer dan 30 cm. De laatvlieger komt vrij algemeen voor in het polderlandschap in het westen van ons land. 's Zomers wordt deze vleermuis vooral in dorpen aangetroffen, 's winters ook regelmatig in steden.

Gewone grootoorvleermuis

De grootoorvleermuis is een middelgrote soort, met relatief grote oren (3 tot 4 cm lang) en ogen. De rugvacht is geelbruin tot bruin en de buikvacht is grijs- tot geelwit. De spanwijdte bedraagt 24 tot 28,5 cm. De grootoorvleermuis komt wel in Nederland voor, maar niet in grote aantallen en alleen in besloten, kleinschalige landschappen. In huizen zitten ze meestal op zolders.

Meervleermuis

De meervleermuis is een middelgrote soort, met een bruine tot grijze rugvacht en lichte buik. De onderarm is tussen de 40 en 49 mm. lang. De meervleermuis leeft in grote zomerkolonies en wordt minder vaak aangetroffen dan de andere genoemde soorten. Meervleermuizen zijn heel karakteristiek voor een open, waterrijk landschap.

Help de vleermuizen

Vleermuisvoorzieningen

We kunnen onze woonhuizen ook geschikt maken als vleermuisverblijfplaats. We kunnen vleermuizen in feite uitnodigen er gebruik van te maken. Bij moderne woningen kan dat bijvoorbeeld door aan de buitenkant van de gevel betimmering aan te brengen, met zo'n 2 cm tussenruimte. Vleermuizen kruipen daar graag achter. Hou invlieg- en uitvliegopeningen als stootvoegen, ruimten achter daklijsten, smalle kieren langs kozijnen, spleten langs gevelranden enzovoort zoveel mogelijk open. Hebt u een kolonie vleermuizen in uw huis en wilt u uw huis renoveren, stel de renovatie dan zo-

mogelijk uit tot het najaar. Neem contact op met de gemeente voor een ontheffing flora- en faunawet en een advies. Of raadpleeg een vleermuisdeskundige. Veel groen in de wijk biedt voedsel aan vleermuizen. In uw eigen tuin kunt u bijvoorbeeld een vijver aanleggen en planten kiezen die insecten aantrekken.

Vleermuizen zijn beschermd

Vleermuizen zijn lange tijd sterk in aantal achteruit gegaan. Dit kwam onder andere door giftige stoffen in het milieu en door veranderingen in het landschap. Vleermuizen zijn daarom sinds 1973 beschermd, eerst onder de natuurbeschermingswet en vanaf 2002 onder de flora- en faunawet. Daar hoort ook een bescherming van de verblijfplaatsen van kolonies bij. Treft u een kolonie aan, handel dan niet ondoordacht. Wees niet bang maar probeer u eens te verdiepen in hun leven. Wilt u toch maatregelen nemen, doe dit dan uitsluitend in overleg met uw gemeente en een regionale vleermuisdeskundige.

Meldpunt

Sinds 2002 moeten alle gemeenten een meldpunt hebben waar mensen met vleermuisklachten in en om het huis terecht kunnen voor hulp en advies. Dit op basis van de woningwet en de flora- en faunawet. In Flevoland hebben de meeste gemeenten de coördinatie hiervan overgedragen aan Landschapsbeheer Flevoland die als centraal vleermuis meldpunt fungeert. Zij zoekt vervolgens een ervaren vleermuisvrijwilliger die de melding af kan handelen.

Meer informatie

Wilt u meer weten over vleermuizen, dan kunt u een kijkje nemen op één van de volgende websites. Ook zijn er enkele interessante boeken over vleermuizen uitgegeven.

Internet

www.vleermuis.net voor algemene informatie over vleermuizen, adressen van werkgroepen en telefoonnummers van deskundige vrijwilligers die meldingen afhandelen
www.vzz.nl voor algemene informatie over zoogdieren en interessante zoogdierlinks

Boeken

Vleermuizen, A.M. Voûte en C. Smeenk, 1991, ISBN 90-6630-268-2
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, H. Limpens, K. Mostert en W. Bongers, 1997 (KNNV-uitgeverij), ISBN 90-5011-091-6

Organisaties

Zoogdiervereniging-VZZ,
Oude Kraan 8, Arnhem,
tel. 026-3705318

Landschapsbeheer Flevoland,
Botter 14-03, 8232 JP Lelystad,
telefoon (0320) 294939
internet: www.landschapsbeheer.net
e-mail: flevoland@landschapsbeheer.net

Zorg voor ons landschap

RUIMTE VOOR PLANT EN DIER

Landschapsbeheer Flevoland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het verbeteren van leefgebieden voor planten en dieren krijgt daarbij speciale aandacht. Elke provinciale organisatie beschikt over de specifieke kennis die nodig is om de regionaal sterk verschillende leefgebieden ook op kleine schaal in stand te houden, zoals in boomgaarden en groenstroken. Dat verzekert een levend landschap voor de toekomst.

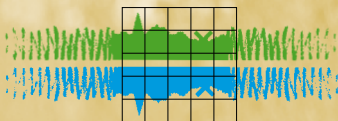
Vleermuizen in en om het huis

Vleermuizen roepen bij veel mensen gedachten op van enge, geheimzinnige dieren die in je haren vliegen en vol zitten met ongedierte. Ze worden al sinds mensenheugenis in verband gebracht met duivels, vampieren en ongeluksbrengers. Dat vleermuizen geheimzinnige wezens gevonden worden, is niet zo verwonderlijk. Hoewel bijna iedereen ze wel eens gezien heeft als een flits bij een straatlantaarn, boven een vijver of gewoon in de achtertuin, merken de meeste mensen maar weinig van ze. Het grootste deel van het vleermuizenleven speelt zich buiten ons gezichtsveld af. Daarom is het belangrijk dat we iets van ze af weten. Wist u bijvoorbeeld dat een dwergvleermuis zó klein is, dat hij in een luciferdoosje past?

Zorg voor ons landschap

RUIMTE VOOR PLANT EN DIER

Landschapsbeheer Flevoland